

Raadsvoorstel

	afdeling	:	Bedrijfsvoering
	programma	:	
datum voorstel	:	thema	:
agendapunt nr.	:	registratie code	:
voorstel nr.	:	behandeld door	:
Raadsvergadering	:	e-mail	:
commissie	:	doorkiesnummer	:
portefeuillehouder	:		

Onderwerp: Programmabegroting 2018.**Beslispunt:**

1. Vast te stellen de programmabegroting 2018 en financiële begroting 2018.

Beslispunt

Dit is ons voorstel tot het vaststellen van de programmabegroting 2018 en financiële begroting 2018. Hiermee stelt de raad het beleid voor 2018 vast en stelt de budgetten voor de programma's en de daarbij behorende prioriteiten voor 2018 beschikbaar. De meerjarenramingen 2019-2021 zijn ook geactualiseerd.

Inleiding en achtergrond

We bieden u de programmabegroting 2018 aan. Hierin zetten we ons beleid voort dat we volgens het coalitieprogramma in gang hebben gezet. Dit betekent o.a. het intensiveren van ons beleid om een duurzame gemeente te worden. Voor de komende jaren staan er investeringen op de planning die voortvloeien uit visies, die samen met inwoners en bedrijfsleven zijn opgesteld. Het gaat om herinrichten en herontwikkelen in onze kernen van infrastructuur en accommodaties. Dit beleid kunnen we tot op heden vorm geven met een beperkte ontwikkeling van de lastendruk. De financiële positie van Veere is gezond. Dit blijkt uit de financiële kengetallen, de sluitende meerjarenbegroting en het weerstandsvermogen dat ruim voldoende is. Voor 2018 verlagen we de lasten met gemiddeld 4% tot 4,5%.

In deze begroting hebben we geïnvesteerd in de kwaliteit van de beleidsteksten met aandacht voor begrijpelijk schrijven. Dit gaat u ook terug zien in de raadsvoorstellen. We zijn van mening dat we daar een grote slag in hebben gemaakt. De komende jaren willen we dit verder ontwikkelen. In de verschillende programma's zijn de doelstellingen (met als vraag: wat willen we bereiken?) en de maatregelen (met als vraag: wat gaat het college er voor doen?) verbeterd.

Op 6 juli 2017 heeft de raad de kadernota 2017 vastgesteld. Hierin zijn de kaders voor de begroting en de meerjarenramingen, voorstellen voor nieuw beleid en (investerings-) prioriteiten opgenomen. De kadernota is ongewijzigd vastgesteld en het uitvoeringsprogramma is verwerkt in de programmabegroting 2018. De gevolgen van de septembercirculaire 2017 voor de uitkering uit het gemeentefonds zijn ook in beeld gebracht en verwerkt. Ook zijn enkele nieuw prioriteiten opgenomen. Voor een overzicht zie onderdeel 'geld'.

Keuzes en argumenten

- 1.1 *De raad autoriseert per programma de begroting en daarmee ook de prioriteiten voor 2018.*
De raad geeft met het vaststellen van deze begroting de financiële kaders aan. De begroting is tevens de basis om de controlerende taak van de raad te ondersteunen. Per programma is een specificatie opgenomen van de budgetten per taakveld (voorheen product). Deze is informatief. Bij de programma's zijn ook de prioriteiten aangegeven die wij in 2018 willen uitvoeren.
- 1.2 *De begroting 2018 en meerjarenramingen zijn structureel in evenwicht.*
In de kadernota was een positief meerjarig perspectief berekend. Nadat alle mutaties zijn verwerkt (septembercirculaire, nieuwe prioriteiten, nieuwe CAO en overige correcties) is dit in de begroting 2018, die nu is aangeboden, gewijzigd maar nog steeds positief. Zowel de begroting als de meerjarenramingen zijn structureel in evenwicht. Er is zelfs sprake van een overschot in de eerste 3 jaar.
- 1.3 *Het beleid is in lijn van het coalitieprogramma 2014-2018.*
Voor deze begroting en meerjarenraming geldt het beleid in het huidige coalitieprogramma als uitgangspunt.
- 1.4 *Het is noodzakelijk om met ingang van 2018 de objectafbakening voor de rioolheffing te wijzigen.*
In de kadernota 2017 en in een informatiebijeenkomst op 5 oktober jl. hebben we u geïnformeerd over de problematiek van de objectafbakening bij gemeentelijke belastingen. Met ingang van 2018 willen we als eerste stap de objectafbakening voor de rioolheffing wijzigen. In 2019 moeten we deze stap ook bij de afvalstoffenheffing zetten.
Voor de rioolheffing (eigenarenheffing) zal de WOZ-objectafbakening dan als uitgangspunt dienen en de WOZ-waarde als grondslag. De gebruikersheffing blijven we heffen naar rato van het waterverbruik met de huidige staffeling. Een ander uitgangspunt is 100% kostendekking.
- 1.5 *De notitie rente van de commissie BBV is toegepast in de begroting 2018.*
Vorig jaar is de notitie rente verschenen en gaat over de wijze hoe we rentelasten en -baten in de begroting moeten verwerken. Vanaf 2018 is het verplicht om deze toe te passen in de begroting. In deze notitie doet de commissie een aantal stellige uitspraken en aanbevelingen die de raad een beter inzicht moeten geven in de financiële positie. In de paragraaf financiering is nu (en dat is nieuw) een renteschema opgenomen.
Toepassing van deze notitie heeft gevolgen voor de rioolheffing. Dit is toegelicht bij argument 1.6. Onder de risico's en kanttekeningen (1.2) is toegelicht wat de consequenties zijn voor de begroting 2018.
- 1.6 *De tarieven rioolheffing dalen met 11,75% omdat met name de rentekosten van rioleringsinvesteringen dalen.*
De begrotingsvoorschriften schrijven voor dat we in het vervolg alleen de werkelijke rentekosten mogen toerekenen door middel van een omslagpercentage. Dit heeft tot gevolg dat de rentekosten van rioleringsinvesteringen dalen. Per saldo dalen de kosten van de rioleringsexploitatie met 11,75%. Als we uitgaan van 100% kostendekking, betekent dit dat de tarieven afvalstoffenheffing moeten dalen met hetzelfde percentage (11,75%).
- 1.7 *De tarieven afvalstoffenheffing dalen met 7,25% omdat o.a. de verwerkingskosten van afval dalen.*
Met het afsluiten van nieuwe contracten voor de verwerking van de verschillende afvalstromen dalen de kosten. Samen met andere wijzigingen in de kosten is er per saldo sprake van een kostendaling van 7,25%. Als we uitgaan van 100%

kostendekking, betekent dit dat de tarieven afvalstoffenheffing moeten dalen met hetzelfde percentage (7,25%).

- 1.8 *De lastendruk voor 2018 daalt voor een huishouden met 4 tot 4,5%.*
De OZB stijgt volgens de uitgangspunten met het inflatiepercentage (1,6%). In afwijking daarvan dalen de rioolheffing en afvalstofheffing met respectievelijk 11,75% en 7,25%. Dit komt bij beide heffingen hoofdzakelijk door een daling van de kosten. In de belastingvoorstellen is hierdoor sprake van een daling van de lastendruk. Gemiddeld daalt deze voor 2018 met 4 tot 4,5%.

Duurzaamheid

Het thema duurzaamheid is belangrijk in het beleid van Veere. Dit heeft er toe geleid dat er naast de verplichte paragrafen een aparte paragraaf duurzaamheid opgenomen is. Duurzaamheid en het uitvoeringsprogramma hebben betrekking op alle programma's van de begroting.

Risico's en kanttekeningen

- 1.1 *Er zijn ontwikkelingen over de precariobelastingen voor kabels en leidingen.*
Bij de behandeling van de kadernota heeft de raad in principe besloten om de opbrengst precariobelastingen op kabels en leidingen aan de burger terug te geven via de belastingheffing. In een zaak van de gemeente Hulst heeft recent de rechtbank in hoger beroep het betreffende nutsbedrijf (Enduris) in het gelijk gesteld. De aanslag over 2016 is ten onrechte opgelegd. Wat dit voor Veere betekent en voor de teruggave aan de burger is op dit moment in onderzoek.
- 1.2 *Toepassing van de notitie rente geeft een verschuiving van lasten binnen de begroting.*
Met ingang van 2018 rekenen we de rente toe aan taakvelden met een omslag-rente (lees: gemiddelde rente). Dit is een wijziging in de begroting. In voorgaande begrotingsjaren werd namelijk met een vast rentepercentage (van het jaar van investering) gerekend. Dit betekent dat er bijvoorbeeld op taakvelden als afvalinzameling- en verwerking en riolering met toepassing van een renteomslag nu minder rente wordt toegerekend. Deze lagere kosten hebben dan consequenties voor de betreffende tarieven (afvalstoffenheffing en rioolheffing). Omdat de totale rentekosten niet wijzigen komt er meer rente ten laste van de exploitatie. Dit heeft dus een nadelige invloed op het saldo in de begroting (€ 275.000).
- 1.3 *In de paragraaf lokale heffingen gaan we nog uit van bestaand beleid.*
In de paragraaf lokale heffingen nemen we in het algemeen de belastingvoorstellen mee voor het begrotingsjaar. Omdat voor de rioolheffing eerst de uitgangspunten vastgesteld moeten zijn, is de paragraaf nog opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Dit betekent dat we in de paragraaf nog de tarieven presenteren naar de huidige grondslag. In de raadsvergadering van december volgen de belastingvoorstellen met een voorstel voor een nieuwe grondslag een tarief voor de rioolheffing.

Geld

In het begrotingsbeeld in de programmabegroting is de financiële positie van de gemeente Veere weergegeven. In de financiële begroting zijn op pagina 4 tot en met 9 de verschillende posten/mutaties toegelicht. Wij verwijzen daar naar.

Wijzigingen in de geplande prioriteiten

Ten opzichte van de kadernota 2017 zijn enkele wijzigingen aangebracht in de planning van de prioriteiten:

1. Wijziging: de wegreconstructie in Gapinge is gepland voor 2019 (i.p.v. 2021).
2. Nieuw: bijdrage aan Zeeuws Fonds ad € 22.000 (2018).
3. Nieuw: onderzoek P&C-rapportage voor gemeenteraad € 15.000 (2018).

4. Nieuw: 3 investeringen voor het leggen van zonnepanelen op gemeentehuis, sporthal de Couburg en openbare toiletten in Domburg en Oostkapelle.
5. Nieuw: Integraal beheer van vastgoed € 60.000 (2018).
6. Nieuw: extra capaciteit Visie Domburg € 49.000 (2018) met als dekking opbrengst samenwerkingsovereenkomsten.

Septembercirculaire 2017

Op 18 september jl. is de septembercirculaire 2017 verschenen. Deze is voor Veere doorgerekend. Hieronder volgt het resultaat ten opzichte van de meicirculaire 2017/kadernota 2017.

Uitkering gemeentefonds	2018	2019	2020	2021
Meicirculaire 2017/kadernota 2017	24.875	24.973	25.041	25.040
Septembercirculaire 2017	24.808	24.855	24.858	24.820
Wijziging uitkering	-66	-118	-183	-221

bedragen x € 1.000

[- = nadelig/hogere last of lagere bate; + = voordelig/lagere last of hogere bate]

Voor de totale uitkering uit het gemeentefonds is er over de hele linie een nadeel. Kijkend naar de specificatie hieronder zit er in alle jaren naast een nadeel op de algemene uitkering ook een nadeel op de uitkering voor de Jeugdzorg en de WMO 2015.

Het voordeel op de algemene uitkering (1) valt in het resultaat van de begroting 2018. De mutaties op de verschillende onderdelen van het sociaal domein verwerken we budgettair neutraal door de betreffende budgetten (uitgaven) in te verhogen/verlagen.

Specificatie	2018	2019	2020	2021
1. Algemene uitkering	3	-54	-110	-151
2. Sociaal Domein	-69	-64	-73	-70
Totaal	-66	-118	-183	-221

bedragen x € 1.000

[- = nadelig/hogere last of lagere bate; + = voordelig/lagere last of hogere bate]

Saldo begroting 2018/meerjarenramingen

Met het verwerken van de septembercirculaire 2017 en overige mutaties, is het financiële beeld als volgt:

	2018	2019	2020	2021
Saldo kadernota 2017	170	364	186	106
1. Septembercirculaire 2017	3	-54	-110	-151
2. Overige mutaties	60	48	84	15
Saldo begroting 2018	233	358	160	-30
Toevoegen aan algemene reserve	- 233	-358	-160	
Onttrekken aan algemene reserve				30
Saldo begroting 2018 (na res.)	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

[- = nadelig/hogere last of lagere bate; + = voordelig/lagere last of hogere bate]

Hieronder volgt per onderdeel een toelichting.

1. Zie toelichting en specificatie hiervoor.
2. Voor een toelichting en een specificatie van deze post verwijzen we naar de financiële begroting.

Dekkingsvoorstel

Het saldo in de begroting verloopt niet gelijkmatig over de jaren. De eerste jaren sluiten we met een overschot en in 2021 is er sprake van een tekort. Wij stellen voor om het saldo in de begroting 2018 en de meerjarenramingen 2019 - 2021 respectievelijk ten laste/ten gunste van de algemene reserve te brengen.

De toevoeging aan de algemene reserve is per saldo € 721.000 als reservering voor nieuw beleid (of aanvulling op bestaand beleid) of het versterken van het weerstands-

vermogen. Wij geven er de voorkeur aan om deze ruimte geen bestemming te geven maar ook beschikbaar te houden voor risico's in deze begroting. We denken hierbij specifiek aan maatregelen in een nieuw regeerakkoord, gevolgen voor de gemeentefondsuitkering, stijgende lasten in de jeugdzorg en risico's door het 'scherp aan de wind zeilen' in de begroting.

Het weerstandsvermogen

Om financiële risico's op te kunnen vangen is weerstandscapaciteit nodig. We hebben alle risico's geïnventariseerd en hebben we in beeld hoeveel weerstandscapaciteit nodig is. Als we deze afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit is er sprake van een weerstandsvermogen van 5,3 in 2018. Met andere woorden, we hebben ruim 5x zoveel middelen beschikbaar als nodig is om onze risico's op te vangen. Als beleid streven we naar een weerstandsvermogen tussen 1,4 - 2,0 (= ruim voldoende). Dit betekent dat er bij een weerstandsvermogen groter dan 2, er ook ruimte is voor het benutten van reserves als het nodig.

Aanpak

Aparte voorstellen

Door het vaststellen van de begroting stelt de raad de investeringen beschikbaar die voor 2018 zijn gepland. Volgens de financiële verordening kan de raad besluiten van welke investeringen eerst een apart voorstel voorgelegd moet worden. Van het presidium volgt hiervoor nog een voorstel. Daarin komen ook de onderwerpen die volgens het IOB-proces moeten verlopen.

Digitale programmabegroting 2018

Deze programmabegroting voor 2018 presenteren we in digitale vorm (<https://veere.begrotingonline.nl>). Deze programmabegroting kan de raad, maar ook burgers en ondernemers op digitale wijze via internet raadplegen. Dit kan via verschillende invalshoeken: per programma, naar doelgroep, naar kern, maar ook naar portefeuillehouder.

Besluitvormingstabel 2018

De planning van de bestuurlijke besluitvorming voor 2018 is opgesteld en als document bijgevoegd.

Toezegging kadernota

Bij de behandeling van de kadernota is toegezegd een toelichting te verstrekken op de verhoging van het budget personele kosten. Om hier aan te voldoen sturen wij u later een memo met toelichting.

Behandeling gemeenteraad

Voor de behandeling van de begroting 2018 geldt de volgende aanpak:

1. algemene beschouwingen per fractie.
 - a. Per fractie 10-15 minuten beschouwingen op hoofdlijnen.
 - b. Vaste volgorde van spreken + spreken vanaf spreekgestoelte.
Spreekvolgorde: CDA, SGP/ChristenUnie, D66, PvdA/GroenLinks, DTV en VVD.
 - c. Na elke inleiding kunnen de leden van de raad vragen stellen aan de spreker.
2. Gelegenheid voor de fracties om te reageren op de beschouwingen van de overige fracties.
3. Reactie door het college.
4. Beraadslaging door de raad.
5. Indienen van moties en amendementen (moties of amendementen over zaken met ingrijpende financiële consequenties gaan vergezeld met suggesties over dekking en/of ombuiging).
6. Stemming over moties en amendementen en aansluitend vaststellen van / beslissingen over de kadernota door de raad.

Burgemeester en wethouders van Veere,
de secretaris, de burgemeester,

J.F.M. Steinbusch drs. R.J. van der Zwaag

Bijlagen/informatie voor raadsleden (+corsa nummer):

- Programmabegroting 2018 – PDF-versie (17B.04137)
- Financiële begroting 2018 (17B.04448)
- Besluitvormingstabel 2018 (17B.04302)

Volgens voorstel door de raad besloten op
de griffier, de voorzitter,

mr J.C. Waverijn drs. R.J. van der Zwaag